

Atomvapnen och utrikespolitiken

31/12

Morgon-Tidningens senaste ledare i debatten om atomvapnen och vår utrikespolitik berör två helt skilda saker. Det anförs till en början att Dagens Nyheter först nu skulle ha kommit till insikt om att Västeuropa i det läge som förelagat efter andra världskriget inte kan försvaras med markstridskrafter; man hävdar tillika att denna nyvunna insikt skulle stå i motsättning till vår rekommendation av Sveriges inträde i Atlantpakten, eftersom den innebure att Amerika inte kan hindra en ockupation av Västeuropa.

Det är förvånande att man vägar presentera en framställning som så klart strider mot lätt tillgängliga fakta. I själva verket har vi hela tiden påstått att endast atomvapnen kan ge rimlig trygghet åt Västeuropa och att frontstridskrafterna i Tyskland inte är tillräckliga härför. Därmed undergrävs naturligtvis inte motiven för inträde i Atlantpakten; tvärtom blir konsekvensen att de vapen som USA besitter är nödvändiga för försvaret av den fria världen och att alla demokratiska stater därför bör ansluta sig till västalliansen. För att klarlägga vår inställning må ett par citat (av många liknande) göras ur tidigare ledare.

16/1 1949 (i anslutning till Blacketts bok om atomkriget):

I den nu föreliggande internationella situationen hör det till nedvärderingen av atombomben att förklara att USA inte kan besegra Ryssland blott med detta vapen. De ryska arméerna tågar in i Västeuropa och blir därigenom oåtkomliga, såvida inte USA vill atombomba sina allierade. "Inte ens förstörelsen av alla Rysslands större städer skulle förminska Sovjetarméns slagkraft förrän många månader gått", skriver Blackett. Med samma rätt kan påstås att Rysslands totala förintande ej behöver hindra en rysk erövring av Europa. Men tror någon att en stat eller rättare armé fortsätter att slåss under sådana förhållanden? Tror någon att Sverige skulle kämpa vidare om en fiende som prov på sin förmåga hade utplånat åt oss säga de fem största städerna och Skåne?

Varför rustar västmakterna på alla områden, om atomvapnet är tillräckligt för att säkerställa segern? Först och främst bör påpekas att man på många håll givit uttryck åt tvivel på det förnuftiga i denna allmänna upprustning; det vore klokare, säger man, att helt lita till flyg och bomber. Men även för dem som är övertygade om atomvapnets avgörande kraft kan en sådan upprustning te sig nödvändig eller åtminstone motiverad. USA skulle, det framgår av hela den offentliga debatten, vilja komma fram till en militär organisation som säkrar dess överlägsenhet och därmed världsfreden utan atombombens hjälp. Just vapnets fruktansvärda natur gör att man om möjligt vill slippa använda det. Härtill kommer att mera ordinära militära aktioner blir ertorderliga även om atombomben säkrar segern.

20/5 1950 (med anledning av planerna på att utöka försvarstyrkorna i Västtyskland till 40 divisioner):

Helt säkert ligger bakom detta beslut framför allt ett önskemål från fransk sida om ökade markstridskrafter för att i händelse av ett krigsbrott kunna hålla stånd mot den ryska armén. Men samtidigt är det tydligt att dessa 40 divisioner aldrig kan väntas göra någon avgörande insats mot de 100—200 divisioner som Sovjet väntas sätta in. Det är ofrånkomligt att atomvapnen och det strategiska bombflyget är de militära maktmedel som skapar demokratiernas överlägsenhet i en kraftmätning med Sovjetunionen. Härmed är givetvis inte sagt att starka allierade markstridskrafter skulle vara överflödiga, utan endast att det inte är rådligt att tillmäta dem någon dominerande betydelse och låta dem inkräkta på flygvapnets styrka.

*

Tidningen går därefter in i ett helt annat resonemang, som avser att nedvärdera såväl Atlantpakten som atomvapnen och som särskilt synes avse att, indirekt och oförbindligt, ta ställning mot anskaffande av taktiska atomvapen för Sveriges del. Man skriver att "militär makt, hur vi än anstränger och vänder oss, icke räcker till att ge oss trygghet om en stormakt stöter fram åt vårt håll med hela sin tyngd". Nej, naturligtvis inte. Full trygghet kan inte nås vare sig för oss eller för andra, men är detta något skäl att inte öka den grad av trygghet som vi kan vinna?

Genom att reducera hela den militära maktens betydelse kommer tidningen emellertid över till att en lika viktig sida i vår trygghetssträvan är att göra "vad som från vår sida är möjligt för att mildra spänning och misstro". Fortfarande är uttrycks sättet undvikande och be dragligt; naturligtvis skall vi söka mildra spänningen, men lika självfallet är väl att vi inte skall söka mildra misstron i den mån denna misstro är befogad. Då man särskilt reagerar mot "att i diskussioner om Sveriges försvarsproblem ideligen utpeka Sovjetunionen som den presumtive angriparen", så är svaret helt enkelt att vi inte kan tänka oss någon annan angripare och att det är antingen att sticka huvudet i busken eller att medvetet lura den svenska allmänheten om vi inte framhåller detta.

Slutligen kommer ett par satsar som kröner denna serie suddiga antydningar om att vi skall undvika att stärka vårt försvar och i stället söka trygghet i sinnelagets neutralitet. Ryssland har blivit värst tilltygat under det andra världskriget, sägs det, och man bör därför söka orsaken till de ryska rustningarna "ej i aggressiva avsikter, men i de erfarenheter som gjorts". Med denna enda sats överslätar man alltså allt — Rysslands överfall på Finland 1939, dess

erövring av Baltikum 1940, dess erövring av ytterligare en rad stater 1945—1948, dess våldsamma rustningar under åren efter kriget, då västmakterna skrotade ner sina vapen och sände hem sina arméer. Det långa och slingrande talets korta mening framträder: Vi har ingen anledning att hysa fruktan eller misstro mot Ryssland. Det är en otrolig förblindelse!

31/12

Den senaste

opinionsundersökningen,

verkställd av Sifu, tyder på att den tidigare redovisade undersökningen, ordnad av beredskapsnämnden för psykologiskt försvar, givit delvis missvisande resultat. Enligt den sistnämnda undersökningen, utförd i oktober, skulle motståndsviljan sjunka oerhört starkt för det fall att man tänkte sig angrepp med atomvapen. Även enligt den nu föreliggande undersökningen skulle defaitismen avsevärt öka inför hotet med atombomber, men mycket mindre markerat än vad som tidigare antagits. Särskilt förtjänar betonas att en klar majoritet förklarar sig vilja under alla förhållanden försvara landet och att denna majoritet synes vara särskilt stark bland ungdomen.